

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/34/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4318201832
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Polyáková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4318201832.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Polyákovovej a sudkýň JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Lenky Halmešovej, v právnej veci žalobkyne: A. B. A. C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. E. XXX/XX, F., zastúpenej Mgr. Romanou Mravíkovou, advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie Nitra, Štefánikova tr. 2/3, 949 01 Nitra, IČO: 42 428 505, proti žalovaným: 1/ B. B. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. H. XXX/XX, XXX XX F., 2/ B. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. H. XXX/XX, XXX XX F., obaja žalovaní zastúpení JUDr. Andreou Kelemenovou, advokátkou so sídlom Advokátskej kancelárie v Nitre, Štúrova 1409/17, Nitra, IČO: 42 122 422, o určenie vlastníckeho práva, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Levice zo dňa 25.11.2022 č.k. 7C/23/2018-249, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .
Žalovaným v 1. a 2. rade priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobcu zamietol, zrušil neodkladné opatrenie Okresného súdu Levice sp. zn. 8C/24/2018-12 zo dňa 10.5.2018 a žalovanému v 1. a žalovanej v 2. rade priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa pôvodnou žalobou domáhala určenia, že právny úkon žalovaného v 1. rade a žalovanej v 2. rade, prejavenej formou darovacej zmluvy zo dňa 27.2.2018, týkajúci sa nehnuteľností, nachádzajúcich sa v obci F., katastrálne územie F., vedený na Okresnom úrade Levice, kat. odbor, zapísaný na liste vlastníctve č. XXX, v registri "E" a to parcelám par. č. 34/1 o výmere 4 330 m², druh pozemku ostatné plochy, parc. č. 676/13 o výmere 8 796 m², druh pozemku orná pôda, par. č. 677/13 o výmere 8 706 m², druh pozemku orná pôda; parc. č. 678/13 o výmere 8 689 m², druh pozemku orná pôda, parc. č. 679/13 o výmere 8 625m², druh pozemku orná pôda, par. č. 685/6 o výmere 12 826 m², druh pozemku orná pôda, par. č. 762/15 o výmere 8 603 m², druh pozemku orná pôda, par. č. 763/15 o výmere 8 744 m², druh pozemku orná pôda, parc. č. 764/15 o výmere 9 893 m², druh pozemku orná pôda, parc. č. 765/15 o výmere 9 911 m², druh pozemku orná pôda, parc. č. 766/15 o výmere 6 538 m², druh pozemku orná pôda, v spoluvlastníckom podiele 2/5 vedené pod B2 s prislúchajúcimi vecnými bremenami, je neplatný. Žalobkyňa žalobu odôvodnila tým, že na Okresný súd Levice podala žalobu o nahradenie prejavu vôle uzatvoriť kúpnu zmluvu na nehnuteľnosti vyššie uvedené, ktoré konanie je vedené pod sp. zn. 8C/48/201. V priebehu tohto konania žalovaný previedol uvedené nehnuteľnosti na svoju matku – žalovanú v 2. rade. Preto sa domáhala určenia neplatnosti tohto právneho úkonu, pretože jej postavenie v spore, vedenom pod sp. zn. 8C/48/2017 sa stalo neisté, z dôvodu prevodu vlastníckeho práva a súdne konanie o neplatnosti právneho úkonu je rozhodnutím, na ktorom závisí konanie o nahradenie prejavu vôle, uzatvoriť kúpnu zmluvu, v ktorom má žalobkyňa záujem dosiahnuť zápis vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam tak, aby bola ich výlučnou vlastníčkou. V priebehu konania podala návrh na zmenu žaloby, v ktorom žiadala, aby súd určil, že žalovaný v 1. rade je spoluvlastníkom vyššie uvedených nehnuteľností, a to v spoluvlastníckom podiele 2/5

s prislúchajúcimi vecnými bremenami. Súd prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 25.11.2022 zmenu žaloby pripustil, majúc za to, že nie sú splnené podmienky na nepripustenie zmeny žaloby, podľa § 143 CSP. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 139 CSP, § 140 ods. 1 CSP, § 142 ods. 1,2 CSP, § 143 ods. 1,2,3 CSP, § 137 písm. c) CSP, § 137 písm. d) CSP, § 140 OZ, § 603 OZ, § 500 ods. 1 OZ, § 628, 1,2 OZ, § 629 OZ a § 39 OZ a § 355 ods. 1 CSP. Keďže žalobkyňa sa po pripustení zmeny žaloby domáhala určenia, že žalovaný je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností špecifikovaných v pripustenom zmenenom návrhu, zaoberal sa predpokladom úspešnosti určovacej žaloby na požadovanom určení, či má žalobkyňa naliehavý právny záujem. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žalobkyňa v konaní nepreukázala naliehavý právny záujem na určení, že žalovaný je podielovým spoluvlastníkom sporných nehnuteľností, v dôsledku čoho súd žalobu zamietol. Poukázal v prvom rade na tú skutočnosť, že ak žalobkyňa prináleží predkupné právo tak ako tvrdí, čo bude predmetom skúmania v konaní o nahradenie prejavu vôle, vedenom pod sp. zn. 8C/48/2018 potom nadobudnutím sporných spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam žalovaným 1 rade, už k porušeniu ňou tvrdeného práva došlo. Navrhovaným určením nemožno dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu práv a právom chránených záujmov žalobkyne, nakoľko ani určením podielového spoluvlastníctva žalovaného 1. rade sa nepredídne potrebe rozhodnutia v konaní o nahradenie prejavu vôle, pretože iba takýmto prípadným rozhodnutím možno dosiahnuť to, čo žalobkyňa dosiahnuť v konečnom dôsledku mieni. Naliehavosť právneho záujmu na určení ďalej nie je vo všeobecnosti daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva. V danom prípade má žalobkyňa k dispozícii žalobu o nahradenie prejavu vôle podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka, čo aj učinila, podaním žaloby. Ani žalobkyňou tvrdená skutočnosť, že v dôsledku prevodu sporných spoluvlastníckych podielov žalovaným v 1. rade na žalovanú v 2. rade k nehnuteľnostiam, jej bráni pokračovať v konaní o nahradenie prejavu vôle, neosvedčuje naliehavý právny záujem žalobkyne. Pri zmluvnom predkupnom práve ide o právo spojené iba s osobou oprávneného, v prípade zákonného predkupného práva podielových spoluvlastníkov (§ 140 Občianskeho zákonníka) ide o vecné právo, ktoré je späť so spoluvlastníckym podielom. Zákonné predkupné právo tak nepatrí konkrétnej osobe, ale je vždy spojené s vlastníctvom každého spoluvlastníckeho podielu k určitej veci. Podieloví spoluvlastníci sú tak pri prevode svojich spoluvlastníckych podielov obmedzení zákonným predkupným právom podľa § 140 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 3Cdo 239/2012. Pokiaľ teda došlo k porušeniu predkupného práva žalobkyne, tak ako tvrdí, a tohto porušenia sa dovolala tak výzvou zo dňa 01.06.2017, ako aj samotným podaním žaloby o nahradenie prejavu vôle, potom od tohto okamihu boli tieto sporné spoluvlastnícke podiely zaťažené právnou vadou v zmysle § 500 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spočívajúcou v zákonnej povinnosti žalovaného v 1. rade, previesť tieto spoluvlastnícke podiely na žalobkyňu, a to za podmienok, dojednaných v kúpnej zmluve. Ak teda žalovaný v 1. rade previedol sporné spoluvlastnícke podiely Darovacou zmluvou zo dňa 23.02.2018 na žalovanú v 2. rade, previedol tieto spoluvlastnícke podiely zaťažené touto právnou vadou, pretože opačný záver by bol v rozpore so zásadou, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než sám má. Obdobne poukázal i na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo 1480/2020. Z uvedených dôvodov preto súd žalobu žalobkyne ako nedôvodnú zamietol. V konaní nevykonal dokazovanie výsluchom žalovanej v 2. rade, ani výsluchom navrhutej svedkyne, pretože takéto dokazovanie by nebolo spôsobilé zvrátiť súdom prijatý právny záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení vlastníckeho práva žalovaného v 1. rade k sporným spoluvlastníckym podielom. Keďže súd prvej inštancie neodkladným opatrením sp. zn.: 8C/24/2018 - 12 zo dňa 10.05.2018 uložil žalovanej v 2. rade nenakladať s nehnuteľnosťami v podielovom spoluvlastníctve, postupoval súd v zmysle zamietajúceho rozhodnutia vo veci samej podľa § 335 ods. 1 CSP a nariadené neodkladné opatrenie aj bez návrhu zrušil. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla v zákonnej lehote odvolaním žalobkyňa a domáhala sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvej inštancie na nové rozhodnutie. V dôvodoch svojho odvolania uviedla, že odvolanie podáva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP. V dôvodoch svojho odvolania uviedla, že považuje právne posúdenie súdu prvej inštancie za nesprávne. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/227/2016, ktorý na obdobnú vec vyslovil absolútne odlišný právny názor. Poukázala na charakter určovacej žaloby podľa § 137 písm. c) CSP a ďalej uviedla, že z obsahu spisového materiálu 8C/48/2017 je nesporné, že sa domáhala nahradenia prejavu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu vo veci žalovanému v 1. rade z dôvodu porušenia zákonného predkupného práva na vyššie uvedené nehnuteľnosti. Ona ako dotknutý spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené, má v zmysle ustanovenia § 603 ods. 3 OZ tri zákonné možnosti ďalšieho postupu, z ktorých si môže zvoliť jednu. Môže sa domáhať vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy v zmysle

ust. § 40a vety prvej OZ, alebo sa môže domáhať voči nadobúdateľovi, aby mu spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu, za podmienok, za ktorých mu mal vec pôvodne ponúknuť povinný spoluvlastník. Ona si zvolila druhú alternatívu a domáhala sa voči žalovanému v 1. rade ako nadobúdateľovi v predmetných spoluvlastníckych podieloch k nehnuteľnostiam, aby jej tieto spoluvlastnícke podiely ponúkol na kúpu, za podmienok, za ktorých jej mali vec pôvodne ponúknuť povinní spoluvlastníci. Žalovaný na výzvu nereagoval a naopak previedol vlastnícke práva na blízku osobu formou darovacej zmluvy. Keďže tento už aktuálne nie je v katastri nehnuteľností zapísaný ako podielový spoluvlastník týchto podielov, žalobkyňa má naliehavý právny záujem na určení, že žalovaný v 1. rade ako nadobúdateľ, ktorého nahradenie prejavu vôle sa na okresnom súde vedie pod sp. zn. 8C/48/2017, patrí spoluvlastnícky podiel, je spoluvlastníkom. V dôsledku toho príslušný okresný úrad záznamom vyznačí v katastri nehnuteľností stav, pred týmto právnym úkonom a po zápise žalovaného v 1. rade ako spoluvlastníka na list vlastníctva, bude môcť rozsudkom, v konaní vedenom na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 8C/48/2017 rozhodnúť o nahradení prejavu vôle nadobúdateľa ponúknuť spoluvlastnícky podiel na kúpu oprávnenému spoluvlastníkovi (§ 603 ods. 3 OZ). Z uvedených dôvodov je nepochybné, že žalobkyňa má v prejednávanej veci naliehavý právny záujem na požadovanom určení a uvedené nie je možné dosiahnuť žiadnym iným zákonným postupom. Opätovne poukázala na rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 6Co/227/2016.

3. Odvolanie podala aj samotná žalobkyňa, ktorá sa domáhala zmeny rozsudku súdu prvej inštancie tak, že žalobe bude vyhovené, prípadne rozsudok súdu prvej inštancie bude zrušený a vec mu bude vrátená na ďalšie konanie.

4. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadrili žalovaní v 1. a 2. rade, ktorí navrhli rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Vo svojom vyjadrení uviedli, že sú toho názoru, že žalobkyňa v tomto konaní nepreukázala naliehavý právny záujem. Jediným dôvodom podania žaloby na určenie vlastníckeho práva žalovaného v 1. rade je potreba obnovenia zápisu vlastníckeho práva žalovaného v 1. rade k dotknutým nehnuteľnostiam, aby následne mohla žalobkyňa pokračovať v konaní, vedenom na OS Levice pod sp. zn. 8C/48/2017. Súd prvej inštancie preto správne uviedol, že navrhovaným určením nemožno dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu práv a právom chránených záujmov žalobkyne, nakoľko ani určením podielového spoluvlastníctva žalovaného v 1. rade sa nepredíde potrebe rozhodnutia v konaní o nahradenie prejavu vôle, pretože iba takýmto prípadným rozhodnutím možno dosiahnuť to, čo žalobkyňa dosiahnuť v konečnom dôsledku mieni. Sú preto toho názoru, že ak dôvodom podania žaloby v tomto konaní je potreba vydania určujúceho výroku, ktorý je pre žalobkyňu nevyhnutný pre pokračovanie v konaní 8C/48/2017, na takomto určení nie je naliehavý právny záujem. Ďalej uviedli, že sa stotožňujú s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, obsiahnutom v bodoch 41. až 44. rozsudku. Ak teda došlo pri prevode sporných spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam k porušeniu zákonného predkupného práva, žalobkyňa ako dotknutý podielový spoluvlastník sa porušeniu svojho predkupného práva dovolala uplatnením nároku na prevod podielov, a to dorúčením výzvy zo dňa 1.6.2017 žalovanému v 1. rade. Týmto úkonom kúpna zmluva zo dňa 18.6.2014, ktorou žalovaný v 1. rade nadobudol podiely, nezanikla, ale vznikla žalovanému v 1. rade povinnosť podielového spoluvlastníka, previesť sporné spoluvlastnícke podiely do vlastníctva žalobkyne, a to za podmienok, dojednaných v kúpnej zmluve. Táto povinnosť vzniká zo zákona, a preto ju možno považovať za právnu vadu sporných spoluvlastníckych podielov, ktorá v prípade prevodu sporných spoluvlastníckych podielov prešla na nadobúdateľa, t. j. na žalovanú v 2. rade. Táto povinnosť ako právna vada je spojená s vlastníctvom sporných spoluvlastníckych podielov a nikto iný ako vlastník podielov, t. j. za daného stavu, žalovaná v 2. rade, nemôže splniť povinnosť previesť tento podiel do vlastníctva žalobkyne. Žalovaná v 2. rade na základe darovacej zmluvy vstúpila do právneho postavenia žalovaného v 1. rade v celom rozsahu a nemohla nadobudnúť k týmto spoluvlastníckym podielom viac práv (nemo + juris) ako mal k týmto spoluvlastníckym podielom žalovaný v 1. rade, t. j. žalovaná v 2. rade nemohla nadobudnúť neobmedzené vlastnícke právo bez jeho zaťaženia povinnosťou, previesť sporné spoluvlastnícke podiely do vlastníctva žalobkyne. V závere poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/239/2012. Analogicky teda potom prechádzajú aj povinnosti z porušeného predkupného práva na nadobúdateľa spoluvlastníckeho podielu, pretože tak práva, ako aj povinnosti zo zákonného predkupného práva sú svojou charakteristikou kvalitatívne rovnaké.

5. K vyjadreniu žalovaných sa opätovne vyjadrila žalobkyňa, ktorá navrhla rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie. Vo svojom vyjadrení uviedla, že žalovaní sa v celom rozsahu stotožnili s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, pričom opätovne zdôraznila, že v právnom štáte, v ktorom platí princíp právnej istoty je neprípustné, aby boli totožné spory riešené jednotlivými súdmi na prvom a druhom stupni absolútne odlišne. Ona v dobrej viere správnosť vysloveného právneho názoru Krajského súdu v Žiline postupovala pri riešení tejto právnej otázky v jeho súlade, čo v konečnom

dôsledku viedlo k zamietnutiu žaloby, a to na základe odlišného právneho názoru, vysloveného iným súdom. S poukazom na uvedené je mimoriadne dôležité zjednotiť rozhodovaciu prax súdov v tejto právnej veci.

6. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP a § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), za splnenia povinnosti ustanovenej v § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

7. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Ustanovením § 387 ods. 2 CSP, je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd, čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody, uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie. Toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania, a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, doplniť ďalšie dôvody.

9. Predmetom tohto konania je žaloba žalobkyne, ktorou sa domáhala, aby súd určil, že žalovaný je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností, citovaných v úvode rozhodnutia, a to z dôvodu, že bolo porušené jej predkupné právo k sporným nehnuteľnostiam a v priebehu konania o nahradenie prejavu vôle na uzatvorenie kúpnej zmluvy, žalovaný v 1. rade previedol darovacou zmluvou tieto nehnuteľnosti na žalovanú v 2. rade.

10. Odvolací súd považuje za potrebné vyjadriť sa k odvolacím námietkam žalobkyne, konkrétne k ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv, a nie hmotnoprávných nárokov strán. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov, musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najširších súdnych autorít, a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihladenia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu. Podľa článku 46. Ústavy SR, sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Podľa čl. 48. Ústavy SR, má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala, bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len fakticky, vydaniu konečného rozhodnutia predchádza účinnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999, 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne, jeho vzťahovaním aj faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu, posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR, treba pojem „procesný postup súdu“ vykladať takto aj za právnej úpravy, účinnej od 1.7.2016. Žalobkyňa vo svojom odvolaní nekonkretizovala akého nesprávneho procesného postupu by sa mal súd prvej inštancie dopustiť, a ani odvolací súd žiadne procesné pochybenie v konaní nezistil, a preto túto jej odvolaniu námietku považuje za irelevantnú. Ďalej namietala, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie veci, opätovne nekonkretizovala o akú inú vadu ide, a preto ani tento odvolací dôvod nie je dôvodný. Ďalej namietala, že rozsudok súdu prvej inštancie, aj z dôvodu § 365 ods. 1 písm. f) OSP, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Skutkové zistenie

nezodpovedá vykonaným dôkazom a výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne súd i také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti, zákonnosti, pravdivosti eventuálne vierohodnosti), alebo ako výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom, vyplývajúcim z § 191 až § 194 CSP. Žalobkyňou uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, čo znamená, že vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo aplikoval správny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

11. Odvolací súd pri prejednaní veci dospel k záveru, že žalobkyňou namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené. Po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnenia rozsudku, odvolací súd konštatuje, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám, kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Ako už bolo uvedené, prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanej spore, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný spor, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Učinené zistenia súdu prvej inštancie majú vecné i logické zakotvenie vo vykonaných dôkazoch a prijaté skutkové a právne závery sú odôvodnené zrozumiteľne a v súlade s ustálenou súdnou praxou, pri súčasnom zohľadnení ochrany subjektívneho práva oboch sporových strán, ich rovnosti v uplatnení práv, ochrany ich oprávnenej dôvery v právo, ako i v predvídateľnosti súdneho rozhodnutia. Napadnutému rozhodnutiu nemožno vytknúť ani nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplynuli, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené, s pôvodom, vyplývajúcim z § 191, § 193, § 194 a § 205 CSP, alebo že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenie, alebo že by použité zákonné ustanovenie nesprávne zisťoval. Nebola zistená ani jedna vada, namietaná žalobkyňou v odvolaní. Odvolací súd sa plne stotožňuje s dôvodmi súdu prvej inštancie, uvedenými v napadnutom rozsudku. Na tieto poukazuje ako na správne, a preto ich nebude opakovať (§ 387 ods. 2 CSP). Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobu zamietol.

12. Súd prvej inštancie s ohľadom na vymedzenie predmetu konania, ktorý by určovacia žaloba o určenie, či tu právo je alebo nie je, skúmal naliehavý právny záujem na takejto žalobe v zmysle § 137 písm. c) CSP a dospel k záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu, z ktorého dôvodu žalobu žalobkyne zamietol. S ohľadom na skutočnosť, že žalobkyňa prioritne spochybňovala tento záver prvoinštančného súdu vo svojom odvolaní, bolo potrebné ako zásadnú vyriešiť otázku existencie naliehavého právneho záujmu na žalobou požadovanom určení.

13. Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možnou požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

14. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že tzv. určovacia žaloba, na rozdiel od ostatných typov žalôb uvedených v § 137 CSP má miesto iba za predpokladu, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení existencie alebo neexistencie práva. Je preto primárnou povinnosťou všeobecných súdov, aby sa pri rozhodovaní o určovacej žalobe vysporiadali najprv s otázkou (ne)existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. O vecnej opodstatnenosti žaloby môžu rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už vyslovil právny názor, podľa ktorého ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania {spravidla žalovaného (porovnaj II. ÚS 382/2010)}.

15. Určovacia žaloba má predovšetkým preventívny charakter. Jej účelom je spravidla poskytnúť ochranu práva žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu práva. Je namieste tam, kde jej pomocou možno odstrániť stav ohrozenia práva, či neistoty v právnom vzťahu a primeranú nápravu nie je možné dosiahnuť inak, ale aj tam, kde určovacia žaloba účinnejšia ako iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného

právneho vzťahu, a kde jej pomocou možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia sporov v budúcnosti. Toto poslanie určovacej žaloby korešponduje so zákonnou požiadavkou existencie naliehavého právneho záujmu na ňou navrhovanom určení. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti tejto žaloby musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Nejde pritom o samotnú určovaciu žalobu, ale o to, čoho (akého určenia) sa ňou žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou so zvoleným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu na určení práva je naliehavý právny záujem, zaťažuje žalobcu. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie práva, ktoré je touto neistotou ohrozené. Záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu preto predpokladá posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva, a či snáď spornosť neodstraňuje, a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby; pokiaľ súd dospeje k záveru, že tá-ktorá určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu či tu je (nie je) právo. 16. Vzhľadom na vyššie uvedené je nutné konštatovať, že i prvoinštančný súd v súdenej veci takto postupoval a správne žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu zamietol. Pre úplnosť odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 91/2006, v ktorom skonštatoval, že nedostatok naliehavého právneho záujmu "predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací návrh nemôže obstať a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu" (podobné závery vyjadril najvyšší súd tiež v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011, 1 Cdo 324/2014, 3 Cdo 887/2015, 5 Cdo 345/2015, 8 Cdo 26/2016). Aj ústavný súd zaujal názor, podľa ktorého, ak všeobecný súd dospeje k záveru, že naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podanej určovacej žaloby sa ďalej nezaobera (II. ÚS 137/08).

17. V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva pre žalovaného v 1. rade z dôvodu, že došlo k porušeniu jej predkupného práva a v konaní o nahradenie prejavu vôle na uzatvorenie kúpnej zmluvy žalovaný v 1. rade previedol nehnuteľnosti darovacou zmluvou na žalovanú v 1. rade, a len požadovaným určením môže dosiahnuť stav, že žalovaný v 1. rade bude zapísaný ako spoluvlastník uvedených nehnuteľností do katastra nehnuteľností a následne v konaní o nahradenie prejavu vôle, mu bude môcť byť jej žalobe vyhovené. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na konštatovaní, že žalobkyňa nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem, s čím sa odvolací súd plne stotožňuje.

18. Podľa § 140 OZ, ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, iba že ide o prevod blízke osobe (§ 116, § 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

19. Podľa § 40a veta prvá OZ, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takýmto úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá.

20. Spoluvlastník, ktorý je oprávnený z predkupného práva (§ 140 OZ), má pri porušení jeho predkupného práva na výber, či: a) sa bude domáhať na súde určenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu (§ 40a OZ), b) sa bude domáhať voči nadobúdateľovi, aby mu nadobudnutý spoluvlastnícky podiel ponúkol na kúpu za rovnakých podmienok, c) sa uspokojí s tým, že mu zostáva zachované predkupné právo, avšak už voči nadobúdateľovi.

21. Odvolací súd sa plne stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu žalobkyňou na požadovanom určení a navyše dodáva, že v prípade zákonného predkupného práva (§ 140 OZ), ide o vecné právo, ktoré je späť so spoluvlastníckym podielom. Ak po právnom úkone, porušujúcom predkupné právo podielového spoluvlastníka, ten spoluvlastník, ktorého predkupné právo bolo porušené, prevedie svoj spoluvlastnícky podiel na tretiu osobu, stáva sa nadobúdateľ prevedeného podielu ex lege nielen podielovým spoluvlastníkom spoločnej veci, ale aj zároveň osobou oprávnenou (a tiež povinnou) z predkupného práva, viazaného na spoluvlastnícky podiel. V dôsledku prevodu spoluvlastníckeho podielu žalovaného v 1. rade na žalovanú v 2. rade prešlo na ňu aj oprávnenie pôvodného spoluvlastníka, vyplývajúce z nerešpektovania jeho predkupného práva,

ktorého sa napokon môže domáhať v konaní pod sp. zn. 8C/48/2017. Ak teda žalobkyňa využila svoje oprávnenie v zmysle ust. § 603 ods. 3 OZ, nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

22.V ostatnom odvolací súd plne odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie.

23.Nemožno sa stotožniť tiež s námietkou žalobkyne, ktorá poukazovala na absolútne iný odlišný právny záver, ku ktorému dospel Krajský súd v Žiline s rozsudkom sp. zn. 6Co/227/2016, pretože odvolací súd nie je pri svojom rozhodovaní viazaný iným právnym názorom iného odvolacieho súdu, pričom sa priklonil k právnemu názoru, vysloveným Najvyšším súdom SR v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/239/2012.

24.Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, keď rozhodnutie je správne i v časti o nároku na náhradu trov konania, ako aj vo výroku II.

25.O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a úspešným žalovaným v 1. a 2. rade priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

26.Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).